

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ

проф. В.Т. Александров, студентка М.О. Чернишева

Світова практика довела, що лізинг є ефективним інвестиційним механізмом, важливим елементом державної економічної та інвестиційної політики. Економіка України гостро потребує інвестицій для структурної перебудови, що обумовлене передусім несприятливим станом основних виробничих фондів. У такій ситуації стає необхідним застосування принципово нових методів та можливостей оновлення основних фондів підприємства. Одним з варіантів вирішення цієї проблеми є фінансовий лізинг, який об'єднує всі елементи зовнішньо-торгівельних, кредитних та інвестиційних операцій. У той же час, незважаючи на активний розвиток фінансової системи, ринок лізингу в Україні знаходиться на етапі становлення, хоча з кожним роком інтереси до лізингу зростають.

Окремими аспектами перспектив розвитку лізингових відносин в Україні займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці як: Лагутін В.Д., Мороз А. М., Савлук М. І., Пуховкіна М. Ф., Онищук Я. В., Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д., Рязанова Н. О., Шевчук Ю. О.

У той же час, незважаючи на активний розвиток фінансової системи та дослідження сфери лізингу, цей ринок в Україні знаходиться на етапі становлення, хоча з кожним роком інтереси до лізингу зростають.

В Україні регулювання лізингових відносин здійснюється Законом України «Про фінансовий лізинг» ті іншими нормативно-правовими актами, в яких зазначається, що лізинг — це господарська діяльність, яка спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів і полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений строк лізингодержувачу майна, що є власністю лізингодавця або набувається ним у власність за дорученням і погодженням з лізингодержувачем у відповідного продавця майна, за умови сплати лізингодержувачем періодичних лізингових платежів.

Сьогодні лізинг розуміють і трактують як форму орендних відносин, що методологічно відповідає меті створення адекватних передумов для розвитку міжнародного співробітництва у сфері лізингу.

Лізинг здійснюється за договором лізингу, який регулює правовідносини між суб'єктами лізингу. Класичному лізингу властивий тристоронній характер взаємовідносин, який передбачає участь у лізинговій угоді трьох сторін – лізингодавця, лізингодержувача та продавця лізингового майна.

Основними видами лізингу, визнаними у всьому світі, є оперативний та фінансовий лізинг, а правовими критеріями для такого розмежування визнаються строк використання майна та обсяг обов'язків лізингодавця.

Як складне економічне явище, лізинг виконує важливі функції у формуванні багаторівневої економіки і активізації виробничої діяльності. Серед різноманітних функцій лізингу, доцільно виділити такі, які якнайширше розкривають його природу, зокрема: фінансову, виробничу та збутову.

Лізинг стимулює експортну діяльність національних виробників, прискорює оборотність капіталу, підвищує ліквідність підприємств. Розвиток лізингових відносин в Україні може стати одним із потужних важелів ефективних перетворень на макrorівні, структурного оздоровлення економіки, запуску інвестиційного процесу та інноваційного механізму технологічного оновлення виробництва.

Слід зазначити, що загальна динаміка розвитку лізингових послуг в Україні за останні роки досить покращилась за рахунок більш стабільної економічної ситуації в країні та позитивних нововведень з боку лізингового законодавства.

Так станом на 31.03.2012 до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги, внесено інформацію про 220 юридичних осіб – лізингодавців. Вартість чинних договорів фінансового лізингу на 31.03.2012 р. становить 33,5 млрд.грн., що вдвічі більше ніж за відповідний квартал 2011 року. Також за підсумками I кварталу 2012 року відзначилась позитивна динаміка щодо кількості договорів фінансового лізингу, укладених юридичними особами та становить 3671 договір. При цьому найбільшими споживачами лізингових послуг у 2012 році були: транспортна галузь (вартість договорів станом на 31.03.2012 – 19 759,1 млн. грн.), сільське господарство (5 385,1 млн. грн.), будівництво (2 212,9 млн. грн.) та сфера послуг (1 962,3 млн. грн.).

Отже, з огляду на нинішню економічну ситуацію в Україні, зокрема на стан фінансового сектору, не можна не визнати, що потреба в лізингу стоїть дуже гостро. Адже активне впровадження лізингових операцій сприятиме оновленню основних фондів завдяки збільшенню доступу підприємств до зовнішніх джерел фінансування інвестицій. Крім цього, розвиток лізингу стимулюватиме підвищення ефективності кредитної політики банків у результаті створення конкурентного середовища між джерелами фінансування. Також лізинг в Україні допоможе розвитку малого та середнього бізнесу. Це, у свою чергу, призведе до багатьох позитивних змін в економіці.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 156-157.